

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 4 (740)

2016 m. vasario 6 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

PRIENŲ ATEITIS – aktyvaus laisvalaikio ir sporto kraštas

4–5 p.

Sausio 28 d. Prienų rajono tarybos posėdis po oficialiosios dalies persikėlė į Stakliškių seniūniją. Tarybos nariai lankėsi Stakliškių gimnazijoje, Kultūros ir laisvalaikio centre, apžiūrėjo edukacinei veiklai pritaikytą XIX a. pastatytą alaus daryklos bokštą

Romo Gurklio nuotr.

Lietuva nuo A iki Z

Birštono savivaldybė turi tapti tarptautinio turizmo ir unikalių sveikatos paslaugų karališkuoju kurortu _____ 6–7 p.

Infrastruktūros naštai lengvinti – ir nepopuliarūs sprendimai

Pokalbis su Skuodo rajono savivaldybės administracijos direktoriumi Pranu Vaškiu _____ 11 p.

Šiuolaikinis lietuvių kalbos naikinimas

Vitos Stulgienės „Žvilgsnis“ _____ 14–15 p.

Druskininkuose padėkota nusipelnusiems žmonėms ir prisimintos ryškiausios praėjusių metų iniciatyvos

_____ 16–17 p.

ATEITIS – aktyvaus laisvalaikio ir sporto kraštas

Teritorija – daugiau kaip 114 tūkst. ha. Gyventojų skaičius – daugiau kaip 28 tūkst. Mieste gyvena per 9 tūkst. Rajono centras – Prienai – įsikūręs prie Nemuno, Mažosios Birštono kilpos pietryčių kampe. Rajone yra 10 seniūnijų. Kraštovaizdį puošia didžiausia Lietuvos upė Nemunas su intakais Jiesia, Peršeke, Verkne. Įkurtas Nemuno kilpų regioninis parkas. Krašto aviaciją reprezentuoja Pociūnų aviaturizmo centras.

Istorinę Prienų praeitį liudija išlikę kultūros paminklai. Vien tik archeologijos paminklų – piliakalnių, senkapių, pilkapių, mitologinių akmenų – suskaičiuojama 48. Yra 33 piliakalniai. Labai įspūdingai atrodo Paverknių, Klebiškio, Pašlavančio, Lepelionių, Pieštuvėnų piliakalniai. Prienuose yra XVIII amžiaus popieriaus dirbtuvės. Rajone yra poeto Justino Marcinkevičiaus, poeto ir rašytojo Vinco Mykoliaičio-Putino, keliautojo ir rašytojo, Šaulių sąjungos įkūrėjo Mato Šalčiaus tėviškės.

Prieš tarybos posėdį tradiciškai pagerbiami švenčiantieji gimtadienį. Šįkart rožių puokštę rajono meras A. Vaicekauskas dovanojo savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojai Rimai Zablackienei

Sausio 28 d. „Savivaldybių žinių“ redakcija dalyvavo Prienų rajono tarybos posėdyje, kartu su tarybos nariais apsilankė Stakliškių gimnazijoje, Stakliškių kultūros centre, susipažino su UAB „Lietuviškas midus“ indėliu į krašto turizmo vystymą.

NAUJOVĖ NUSIŠALINANT

Jau pirmasis rajono tarybos posėdžio klausimas dėl rajono Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo tarybos nariams pateikė staigmeną – pasikeitė nusišalinimo nuo svarstomo klausimo procedūra. Nusišalinti ar ne, balsavimu sprendžia visi tarybos nariai. Taigi Loreta Jakinevičienė buvo pirmoji išbandžiusi naujovę. Kadangi nusišalinimo procedūra reikalauja papildomo laiko, tarybos nariai galvoja, kaip šią procedūrą patobulinti nepažeidžiant įstatymų.

Svarstomam klausimui tarybos nariai daug laiko neskyrė, pripažindami, kad nuo praėjusių metų įvestas neformaliojo švietimo krepšelis pasiteisino. Per pirmuosius tris mėnesius krepšeliu pasinaudojo 537 mokiniai, o dabar norą dalyvauti neformaliojo švietimo programoje pasinaudojant nauja finansavimo galimybe jau yra pareiškę 725 mokiniai. Iki Naujųjų metų neformaliojo švietimo krepšelio bendra suma buvo 28 tūkst. eurų, šių metų – 82 tūkst. eurų.

„Manau, kad neformaliojo vaikų švietimo krepšelio įvedimas – labai teigiamas dalykas. Pirmiausia, atsirado galimybė į šią veiklą įsitraukti įvairių specialybių žmonėms, nevyriausybiniams organizacijoms, o tai labai pajavairino mokinių užklausinę veiklą“, – po posėdžio sakė rajono meras Alvydas Vaicekauskas.

Tarybos posėdyje buvo patvirtinti Prienų kultūros ir laisvalaikio centro teikiamų ir Prienų ligoninės papildomų paslaugų įkainiai, Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centro nuostatai ir kiti klausimai.

DAUGIAUSIA DĖMESIO – PROJEKTAMS

Nemaža dalis tarybos posėdžio klausimų siejosi su projektais. „Mes norime gražinti savo kraštą, norime sutvarkyti viešąsias erdves, prieigas prie Nemuno, Revuonos parką. Tose vietose labai daug lankytojų. Ir kol yra galimybė pasinaudoti ES parama, stengiamės kiek įmanoma daugiau

padaryti. Viešosioms erdvėms sutvarkyti savivaldybė teikia du projektus, – pažymi rajono meras A. Vaicekauskas. – Dar vienas Prienamams svarbus projektas skirtas bendruomenės infrastruktūrai. Mieste yra prieš daug metų pradėtos statyti ir nebaigtos sporto komplekso administracinės patalpos. Kadangi sporto centras įsikūręs naujose gražiose patalpose, turime pasistatę naują gražią areną, šių patalpų sporto centrui nebereikia. Nusprendėme jas pritaikyti bendruomenės poreikiams.“

Kadangi svarstant pastarąjį klausimą tarybos nariai kėlė mintį dėl patalpų atsipirkimo, meras mano, kad negalima vertinti visų projektų per finansinį atsipirkimą. Kai kurių jų atsipirkimas ateina per žmonių užimtumą, sveikatą.

Bendradarbiaudami su kitomis prie Nemuno įsikūrusiomis savivaldybėmis prieniškiai pritarė dalyvavimui projekte, skirtame Kauno marių ir Nemuno kilpų turizmo e. rinkodarai sukurti.

„Tai ne vienintelis regiono mastu sumąstytas projektas. Susitarėme, kad Kauno regiono savivaldybės kartu pirkime ekologiškas transporto priemones. Tada galima ir geresnių pirkimo sąlygų išsireikalauti, ir pigiau nusipirkti. Tradiciškai bendradarbiaujame su Birštono savivaldybe. Tikiuosi, kad pavyks sujungti Birštono ir Prienų dviračių takus į vieną tinklą“, – planais dalijasi meras.

„Prienai turėtų būti sportinio ir aktyvaus laisvalaikio turizmo miestas. Stratiškiškai esame labai geroje vietoje. Čia pat Kaunas, Marijampolė, Alytus. Ir Vilnius netoli. Labiau turėtume panaudoti ir Nemuną. Norime pritraukti daugiau turistų, nes iki šiol savivaldybė per mažai dėmesio skyrė turizmo plėtrai. Mes neišnaudojame to, ką pati gamta mums dovanojo“, – apie savivaldybės tikslus užsimena savivaldybės administracijos direktorius Egidijus Visockas ir priduria, kad praėję metai Prienų savivaldybei buvo gana sėkmingi. Sumažinta skola. Išmokėti atlyginimai biudžetinių įstaigų darbuotojams.

IDĖJŲ KONKURSAS

Kaip teigia meras, rasti pačias geriausias viešųjų erdvių Prienų Stadiono mikrorajone prie tvenkinio sutvarkymo idėjas, kurias įgyvendinus pokyčiais galėtų pasidžiaugti ne tik svečiai, bet ir vietiniai gyventojai pajustų ryškų

gyvenamosios aplinkos pagerėjimą, padėjo savivaldybės sumanytas konkursas. „Tai nebuvo mūsų vienintelis konkursas. Prieš kelis mėnesius buvome paskelbę Prienų kelio ženklų konkursą. Jau šiais metais atrinktas ženklas turėtų būti pastatytas prie įvažiavimo į miestą nuo Kauno pusės. Tai bus sklandytuvai, nes Prienai ir sklandytuvai – neatsiejami dalykai. Kai dabar sprendžiama, kam perduoti Pociūnų aerodromą, nei aviatoriai, nei savivaldybė nesibaiminame, kad kažkas kažką ne taip padarys. Priešingai, mes visi norime, kad Pociūnai plėstųsi, ir matome, kad aerodromo perdavimas savivaldybės nuosavybėn atvertų galimybę pasinaudoti ES parama. Kol kas ir labai norėdami aerodromui negalime padėti“, – pabrėžia rajono meras A. Vaicėkauskas.

Savivaldybės vadovų planuose – pagerinti daugiabučių gyvenamųjų namų ir viešosios paskirties pastatų energinę būklę, sutvarkyti rajone užsilikusius apleistus pastatus, kad jie ne darytų miestų ir miestelių vaizdą, bet papuoštų.

GINNAZIJA – MĄSTANTI MOKYKLA

Kita tarybos posėdžio dalis persikėlė į Stakliškes. „Tarybos nariai – iš įvairių rajono vietų, todėl ne viską žino, kaip gyvena nuo jų toliau esantys miesteliai ir seniūnijos. Todėl beveik per kiekvieną posėdį stengiamės aplankyti kurią nors seniūniją ar objektą“, – paaiškina meras vos pasiekus Stakliškes. Gimnazijoje svečius pasitikusi direktorė Loreta Šernienė suskuba pasidžiaugti, kad lygiai prieš metus mokykla gavo gimnazijos statusą. Kadangi visai šalia Butrimonių, Jiezno, Aukštadvario gimnazijos, Stakliškių gimnazijos bendruomenei teko ieškoti patrauklesnių mokinių pritraukimo būdų. Buvo nuspręsta pasirinkti mąstymo, informacijos apdorojimo ir supratimo mokymosi stilių. Tad šioje gimnazijoje stalai, prie kurių sėdi mokiniai, išdėlioti taip, kad vaikai nesėdėtų vienas už kito nugaros. Sena tvarka mokykliniai stalai išdėstyti tik viename kabinete, nes ten jie pritvirtinti prie grindų. Po remonto, kurį gimnazija jau planuoja, pasikeis ir šio kabineto vaizdas. „Šis mokymo stilius leidžia tvirčiau pasijusti visiems mokiniams. Jie pirmiausia individualiai ieško atsakymo į pateiktą klausimą, paskui dalijasi su sėdinčiais šalia, o vėliau – su visa komanda.“

Nors mokyklos pastatas dar neatnaujintas, bet originaliai ištapytos koridorių ir kabinetų sienos, pačių moksleivių papuošta fojė, jaukia palėpe virtęs sporto salės balkonas sukuria jaukumą. „Šią mokyklą savivaldybė buvo planavusi padaryti pagrindine mokykla. Prieš trejus metus pradėjusi dirbti L. Šernienė sugebėjo ją prikelti“, – pasidžiaugia rajono meras.

Gimnazijos direktorės planuose – gimnazijos pastato ir sporto salės remontas. „Pasižiūrėkite, kaip ji dabar atrodo, ir atvažiuokite prieš Rugsėjo 1-ąją. Tikiu, kad ji visiškai kitaip atrodys. Sporto salė labai reikalinga ir gimnazijai, ir bendruomenei“, – apie pateiktą sporto salės remonto projektą pasakoja gimnazijos direktorė.

Pastebėjusi, kad gimnazijoje yra vaikų, norinčių mokytis muzikos, bet jų tėvai negali vežioti į Jiezno muzikos mokyklą, direktorė pasirūpino, kad Jiezno muzikos mokyklos filialas atsirastų ir Stakliškėse. „Esame dėkingi merui, kad jis suprato mūsų norus ir šiuo metu muzikos mokosi apie 30 mokinių“, – sako direktorė.

KULTŪRA IR TRADICIJOS

Tądien tarybos nariai lankėsi ir Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre. Pasitikusi centro direktorė Asta Keblikienė papasakojo apie centro veiklą. Pastato antras aukštas pritaikytas ir repeticijoms, ir organizaciniam darbui, o pirmas aukštas laukia remonto. Direktorė tikisi, kad savivaldybė suras galimybes ir jas sutvarkyti.

Kitas tarybos narių aplankytas objektas – UAB „Lietuviškas midus“ atnaujintas iš XIX a. išlikęs alaus daryklos bokštas. Šiuo metu jis naudojamas edukacinei programai, kurios metu supažindinama su lietuviško midaus gaminių istorija ir tradicijomis.

Stakliškių gimnazijoje rajono tarybos nariai išbandė interaktyvią lentą

Remonto laukiančioje gimnazijos sporto salėje pasitinkino rankos taiklumą

Dalyvavo edukacineje programoje, supažindinančioje su lietuviško midaus gamybos tradicijomis ir įmonės istorija

UAB „Lietuviškas midus“ direktorius Egidijus Valiukevičius (kairėje) gaminius pristatė sausio pabaigoje vykusioje „Adventur“ parodoje

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖ

turi tapti tarptautinio turizmo ir unikalių sveikatos paslaugų karališkuoju kurortu

Praejusiais metais Birštono kurorto vizitinėmis kortelėmis tapo kurorte atidaryti unikalūs, išskirtiniai mineralinio vandens panaudojimo poilsiu ir turizmui objektai: mineralinio vandens garinimo bokštas „Druskupis“, Kneipo sodas, uždaras mineralinio vandens paviljonas „Birutės vila“. Mintimis apie nuveiktus darbus ir artimiausius planus dalijasi Birštono savivaldybės vadovai.

Merė Nijolė DIRGINČIENĖ

Birštono mere esu išrinkta jau trečią kadenciją ir džiaugiuosi, kad kartu su komanda nuosekliai dirbant pavyko įgyvendinti projektus, sutvarkyti infrastruktūrą, pritraukti privačias investicijas. Visi šie darbai pakeitė kurorto vaizdą: verslininkai drąsiai investuoja, čia atvyksta gyventi, kuriasi jaunos šeimos; sparčiai didėja Lietuvos ir užsienio turistų srautai.

Ryškiausias praėjusių metų įvykis – pirmą kartą Lietuvos istorijoje įvykę tiesioginiai merų rinkimai, per kuriuos birštoniečiai įvertino mano, komandos nuveiktus darbus ir išrinko mere dar ketveriems metams.

Visuomet turėjau ir turiu aiškią Birštono plėtros ir vystymosi viziją. Birštono savivaldybė turi tapti tarptautinio turizmo ir unikalų sveikatos paslaugų karališkuoju kurortu. Būtina išnaudoti visus Birštono privalumus – mineralinį vandenį, gydomąjį purvą, unikalų gamtą. Sveikatinimas, sveikatingumas, sportas, laisvalaikis, poilsis – tai mūsų tikslai ir prioritetai.

Birštone kasmet didėja turistų srautai. Pastaraisiais metais Birštone turistų skaičius padidėjo 40 proc. Didžiausią Birštono svečių dalį sudaro lietuviai – vidutiniškai apie 80 proc. Birštone ilsėjosi svečiai iš 36 pasaulio šalių.

Valstybinis turizmo departamentas Birštono kurortą paskelbė ir apdovanojo kaip sėkmingiausią 2015 m. turizmo traukos vietovę.

Prie išskirtinių projektų priskirčiau daugiafunkcio sporto centro statybą, kurią tikimės užbaigti greičiau nei per ketverius metus. Birštone sukurta visa reikalinga infrastruktūra: nuolat augančios apgyvendinimo paslaugos, sveikatingumo kompleksai su baseiniais, stadionas, parkai, lauko sporto aikštynai, tačiau žiemos sezonui labai trūko uždarytų sporto salių. Pastačius naują sporto kompleksą atsiras krepšinio, futbolo, tinklinio, lauko teniso ir kitos aikštelės.

Kurortas per 2015 metus tapo patrauklesnis gyventi ir vystyti verslą. Plečiasi „Eglės“ sanatorija. Jau sukurta apie 200 naujų darbo vietų, investuota apie 20 mln. eurų. Šiomet planuojama sutvarkyti visus apleistus pastatus, esančius „Eglės“ sanatorijos teritorijoje, ir pradėti statyti dar vieną 300 vietų gyvenamąjį korpusą.

2014–2020 metų ES fondų paramos laikotarpis nelabai dėkingas, bet tikiuosi, kad su verslo pagalba į Birštoną bus pritraukta nemažai lėšų. Planų plėstis turi „Eglės“ sanatorija ir nežada sustoti. Duris atvers „Vytautas Mineral SPA“. Šiais metais numatoma rengti darnaus judumo planą Birštono savivaldybėje, apimsiantį nemažai įvairių priemonių ir projektų, susijusių su esimo saugos gerinimu, automobilių stovėjimo aikštelių įrengimu, dviračių takų plėtra, elektromobilių įkrovimo stotelių planavimu, vandens transporto, susisiekimo komunikacijų plėtra ir daugeliu kitų dalykų. Ypatingas dėmesys bus skirtas kito Nemuno kranto infrastruktūrai. Pagal planus ten turėtų atsirasti laivelių uostas, prieklauskos, automobilių stovėjimo aikštelės ir kt. Tikime, kad netolimoje ateityje Birštoną ir Vienkiemį sujungs pėsčiųjų tiltas. Planuojama statyti apžvalgos bokštą, kurį su „Seklytėlės“ restoranu ir viešbučiu „Royal SPA Residence“ sujungs dviračių takai.

Savivaldybės taryba ir administracija taip pat daug dėmesio skiria smulkiajam verslui, sudarydama jam patrauklias sąlygas vystytis.

Mero pavaduotojas Vytautas KEDERYS

Į Birštono savivaldybės tarybą esu išrinktas trečią kadenciją. Pernai man buvo patikėtos mero pavaduotojo pareigos. Mano kuruojamos sritys yra švietimas, kultūra, sportas, darbas su bendruomenėmis ir visomis visuomeninėmis organizacijomis. Daug bendrauju su šių įstaigų darbuotojais, aptariame strateginius planus. Džiaugiuosi sulaukdamas naujų minčių, idėjų. Birštono savivaldybėje aktyviai veikia visuomeninės organizacijos ir bendruomenės.

Birštonas vystomas dviem kryptimis: kurortas – svečiams ir kurortas – gyventojams. Mūsų strategijoje įrašyta: savivaldybės bendruomenės poreikių tenkinimas. Čia gyvenantys žmonės turi gerai jaustis. Tam skiriame daug dėmesio. Savivaldybėje sudaromos sąlygos visoms socialiai pažeidžiamoms grupėms – senjorams, neįgaliesiems, socialiai remtiniams asmenims. Veikia Neįgalųjų dienos centras, Nemažųjų dienos centras, kuriuose teikiamos bendrosios ir specialiosios socialinės, kultūrinės paslaugos.

Kuriamos palankios sąlygos jaunoms šeimoms, jauniems specialistams. Yra priimtas tarybos sprendimas dėl tarnybinių butų skyrimo jauniems specialistams, atvykstantiems gyventi ir dirbti į Birštoną. Jauni birštoniečiai, baigę mokslus, įgiję patirties, grįžta į Birštoną ir kuria savo verslus. Savivaldybės verslo paramos fondas skatina verslumą, skiria dotacijas verslą pradadantiems asmenims.

Sukurta puiki infrastruktūra ir socialinės sąlygos gyventojams: atnaujinta gimnazija, modernus vaikų darželis, sporto ir kultūros centrai, centrinis parkas, teikiamos nemokamos socialinės paslaugos į namus vyresniems

žmonėms. Atnaujinama infrastruktūra ir kaimo teritorijoje, taip sudaromos sąlygos ir kaimo bendruomenėms aktyviai veikti.

Dar vienas svarbus kokybinis savivaldybės rodiklis – saugumas. Jau keleri metai Birštono savivaldybė yra viena saugiausių Lietuvoje.

Šiais metais laukia nauji iššūkiai, nauji darbai, jau dabar pradėdame ruošti jubiliejinei Birštono kurorto šventei, kuri vyks birželio mėnesį, laukiame ypatingo renginio – liepą Birštone vyksiančio FAI Pasaulio moterų karšto oro balionų čempionato.

**Administracijos direktorius
Valentinas Vincas REVUCKAS**

2015 m. Birštono savivaldybės administracijos specialistams buvo išties darbingi. Jau pirmajame tarybos posėdyje buvo priimtas administracijos parengtas savivaldybės biudžetas, todėl tiek biudžetinės įstaigos, tiek administracijos specialistai galėjo pradėti vykdyti suplanuotus darbus. Užbaigti mūsų kurortui labai svarbūs projektai. Tai ir mineralinio vandens panaudojimas poilsui ir turizmui Birštono kurorte, ir dešimt Kaimo plėtros fondo lėšomis finansuojamų projektų, pagerinusių Siponių, Nemažūnų, Birštono vienkiemio, Jundeliškių ir kitų kaimų gyventojų judumo, bendravimo ir poilsio sąlygas. Savivaldybės gyventojai džiaugiasi ir rekonstruotais, apšiltintais Pirminės sveikatos priežiūros pastatais, atnaujintais dviračių takais.

Pernai įsibėgėjo ir daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimas. Jau modernizuoti penki daugiabučiai namai, 12 atnaujinami šiuo metu. Atnaujintuose namuose sutaupoma apie 50–60 proc. šilumos. Birštone šie darbai atliekami kompleksškai. Kartu su pastatais atnaujinamos ir šiluminės, vandentiekio, nuotekų trasos.

2016 m. savivaldybės specialistai jau ruošia namų darbus pasinaudoti 2014–2020 metų ES parama. Liūdna, tačiau patvirtintos šiam laikotarpiui taisyklės, numatančios konkrečius gyventojų skaičius gyvenvietėse, išskiriančios savivaldybių centrus, kuriuose apribojamas projektų, finansuojamų iš ES fondų, vykdymas, sumažina galimybes gauti europines lėšas tokioms nedidelėms kaip Birštono savivaldybėms.

**Administracijos direktoriaus
pavaduotojas Ramūnas NOREIKA**

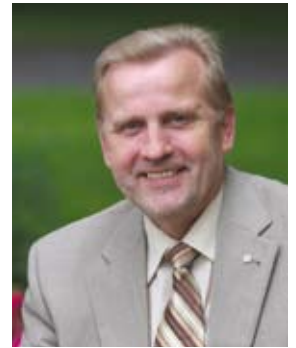
Savivaldybė daug dėmesio skiria tiek turizmo, tiek ir vietos gyventojų gerovei kurti. Galia pasidžiaugti, kad prieš daugelį metų buvo priimti tinkami strateginiai sprendimai, kurie leidžia teikti gyventojams ir įmonėms šilumą konkurencingomis kainomis. Šilumos kaina Birštone yra viena mažiausių šalyje. Net 85 proc. katilinėje naudoja-

mo kuro – medienos atliekos. Pagerėjo gyvenimo kokybė, ir žmonės džiaugiasi sutvarkytomis gatvėmis ir parkais. Pritraukus privačias investicijas, padaugėjus turistų srautui, darbo vietų sanatorijose, atsirado galimybių papildomai užsidirbti.

Kurortą pamėgo ir jaunos šeimos su vaikučiais. Čia puiki šeimai pritaikyta aplinka: sutvarkyta infrastruktūra, lopšelis-darželis, gimnazija, savivaldybė yra viena saugiausių šalyje. Birštonas – kurortas, tad čia gyvenantiems sukurtos sveikam gyvenimo būdui palankios sąlygos. Tikime, kad dėl puikių gyvenimo sąlygų, naujų darbo vietų sukūrimo Birštono kurortą rinksis dar daugiau jaunų šeimų.

Savivaldybė daug dėmesio skiria ir kaimiškųjų teritorijų infrastruktūrai: tvarkomi vandentiekio ir nuotekų tinklai, vietinės reikšmės keliai, aktyviai diskutuojama dėl plačiajuosčio interneto seniūnijos kaimuose. Pradėta nemažai didesnio Nemuno pritaikymo poilsui ir turizmui darbų.

Savivaldybė pati savarankiškai Nemuno uždumblėjimo problemos išspręsti negali, juolab kad šios problemos priežastys – technogeninės. Birštono savivaldybės vadovai jau ne kartą diskutavo su atsakingų valstybinių institucijų atstovais apie Nemuno išvalymo būtinumą, pabrėžė, kad šis klausimas aktualus visoms savivaldybėms, per kurių teritorijas teka Nemunas.

KETURI MIESTAI KARTU SIEKS MAŽINTI ALKOHOLIO VARTOJIMĄ

AGNĖ JONIKAITYTĖ

Keturi Rytų Baltijos miestai – Klaipėda, Kaunas, Ryga ir Talinas – sutarė drauge siekti mažinti alkoholio vartojimo paplitimą tarp vaikų ir jaunimo. Šį bendrą tikslą miestai įtvirtino pasirašydami bendradarbiavimo memorandumą.

„Puikiai suvokdami alkoholio vartojimo paplitimo tarp vaikų ir jaunimo mastą, žalą ir įtaką bendrai miesto visuomenės sveikatai, negalime nusišalinti nuo šios problemos sprendimo ir suvaldyti šį didžiulį iššūkį sieksime jau ne vieni, o kartu su didžiausiais Rytų Baltijos regiono miestais“, – sakė Klaipėdos meras Vytautas Grubliauskas.

Pasirašydami bendradarbiavimo memorandumą, Klaipėdos, Kauno, Rygos ir Talino miestai sutarė įgyvendinti bendrus projektus užkertant būdus jaunimui įsigyti alkoholio, vykdant alkoholio vartojimo paplitimo tarp vaikų ir jaunimo prevenciją, aktyviau remti nevyriausybinių organizacijų vykdomas veikas šioje srityje ir kt.

V. Grubliauskas pažymėjo, kad pasirašytas bendradarbiavimo memorandumas savivaldybėms, įvertinus kiekvienos specifiką, palieka teisę pasirinkti ir individualias alkoholio vartojimo tarp vaikų ir jaunimo masto mažinimo priemones. „Pasaulinė praktika jau ne kartą įrodė, kad drastiškais draudimais šios problemos neišspręsimė. Mažindami pasiūlę nesumažinę alkoholio poreikio – tik paskatinsime šešėlinio verslo augimą. Todėl daugiausia dėmesio privalome skirti alkoholio vartojimo paplitimo tarp vaikų ir jaunimo problemos prevencijai ir teisingam vaikų švietimui ir auklėjimui dar nuo pirmųjų kūdikio dienų mamos įsčiose“, – sakė V. Grubliauskas.

Planuojama, kad vasario mėnesį prie Klaipėdos, Kauno, Rygos ir Talino bendro sutarimo taip pat prisijungs Vilnius ir Pernu.

VAIKO GLOBA – NEJKAINOJAMA DOVANA

TADAS BARAUSKAS

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuo 2015 m. gegužės 2 d. vykdo socialinę-informacinę akciją „Vaiko globa – neįkainojama dovana“, kurios tikslas – kuo plačiau sklaidžiant informaciją apie likusių be tėvų globos vaikų globą (rūpybą) ir įvaikinimą bei šeimų galimybes priimti į savo namus šiuos vaikus, atkreipti visuomenės dėmesį į tai, kad vaiko globa yra neįkainojama dovana ne tik vaikui, bet ir jį globojančiam suaugusiajam, visuomenei ir valstybei. Siekdamas minėto tikslo veiksmingo įgyvendinimo, Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius inicijuoja viešinio priemonių naudojimą ir kviečia visus rajono gyventojus aktyviai palaikyti šią akciją. Informacinis mobilus stendas pastatytas VŠĮ Rokiškio pirminės asmens sveikatos priežiūros centre, vėliau bus perkeltas į Rokiškio rajono ligoninę, prekybos centrus.

INFRASTRUKTŪROS NAŠTAI LENGVINTI – ir nepopuliarūs sprendimai

Apie rajono problemas, nuveiktus darbus, tikslus, planus mintimis dalijasi Skuodo rajono savivaldybės administracijos direktorius Pranas VAŠKYS.

Gerbiamas direktoriau, kuri patirtis yra didžiausia pagalbininkė dabartinėse pareigose?

Užaugau Skuodo krašte. 1980 metais baigęs Žemės ūkio akademiją sugrįžau į gimtąjį rajoną ir pradėjau dirbti tuometiniame Apuolės kolūkyje agronomu. Nuo 1991 metų ūkininkavau. Be abejo, savivaldybės administracijos darbe man labiausiai praverčia patirtis, įgyta dirbant taryboje. Tris kadencijas buvau Skuodo rajono savivaldybės tarybos nariu. Penkerius metus dirbau po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo pirmojoje rajono taryboje. Paskui kurį laiką politikoje nebedalyvavau, nes kūriau ūkį, o vėliau vėl įsitraukiau į aktyvesnę politinę veiklą.

Atvirai pasakius, jei nesi dirbęs taryboje, imtis vadovauti savivaldybės administracijai nereikia nė pradėti.

Kurioje srityje dirbote savivaldybės taryboje ir kokie ryškesni veiklos įspūdžiai?

Būdamas tarybos nariu, dirbau Švietimo, kultūros ir sporto bei Ekonomikos, ūkio ir verslo komitetuose. Žinoma, dirbant pirmojoje taryboje buvo kiek kitokios emocijos. Buvo labai pakilios nuotaikos: kuriame Lietuvą. Dirbant vėlesnėse tarybose to pakilimo nebeliko, nes labai mažėja Lietuva. Juk buvo laikas, kai Skuodo rajone gyveno apie 30 tūkst. gyventojų. Dabar, Statistikos departamento duomenimis, kiek daugiau kaip 18 tūkst., bet manau, kad realiai mūsų yra mažiau. Darbo vietų trūkumas, emigracija, ir dar labai liūdna esamas požiūris į šalies žemės ūkį. Mūsų rajono ekonominė ašis yra ūkininkai. Yra registruota apie 2 tūkst. stambesnių ir smulkesnių ūkininkų ūkių. Dauguma jų – pieno ir mėsos ūkiai. Ir esama pieno supirkimo kaina ūkininkus tikrai žlugdo. Blogiausia, kad neturime įrankių šiai problemai spręsti. Atrodo, esame valdžia, žmonės tiki, kad valdžia viską gali išspręsti, o realiai šioje situacijoje esame bejėgiai.

Galbūt pradėjęs vadovauti savivaldybės administracijai ėmėtės administracijos reformų?

Administracijos struktūra jau daugelį metų yra nusistovėjusi. Tačiau nežymių pakeitimų padaryta organizuojant archyvvų darbą, viešinant savivaldybės administracijos veiklą, sprendžiant jaunimo reikalus. Įsteigta biudžetinė įstaiga Skuodo atviras jaunimo centras. Administracijos struktūroje panaikinti laisvi etatai. Jiems buvo numatomi biudžetiniai asignavimai, kurie būdavo panaudojami atlyginimams už gruodžio mėnesį. Rajono problema – mes jau keleri metai gruodį pritrūkstame lėšų atlyginimams. Tačiau laisvi etatai – ne problemos sprendimas, todėl mes jų atsisakėme.

Kokios priežastys, kad gruodį rajonas pritrūksta lėšų net atlyginimams?

Pagrindinė priežastis – rajone pagal gyventojų skaičių yra per didelė infrastruktūra, išlaikoma iš biudžeto. O jos mažinimas – skaudus ir nepopuliarus dalykas. Kaip tik dėl šių priežasčių už 2015 metų vienuolika mėnesių surinkome tik 85 proc. planuoto biudžeto.

Gyventojams labai svarbūs ir matomi darbai, kuriuos atlikus rajonas tampa gražesnis, gyvenimas patogesnis. Kokius kitus darbus pavyko nudauginti per pirmąjį vadovavimo rajonui pusmetį?

Tęšėme pradėtus ar suplanuotus darbus. Šiomet šiuolaikiškai suremontuotose patalpose apsigyveno vaikai Barstyčių vaikų globos namuose, seneliai – Ylakių globos namuose. Sumontuoti nauji katilai, kūrenami medžio granulėmis, katilinėse prie Mosėdžio, Ylakių ir Šačių mokyklų. Baigtas įrengti modernus stadionas su aikštynais Skuode, prie Bartuvos progimnazijos. Sutvarkyta viešoji erdvė Skuodo Vilniaus gatvės prieigose. Baigiamas atnaujinti pastatas, kuriame įsikūręs Skuodo atviras jaunimo centras, atnaujinti du daugiabučiai gyvenamieji namai.

Labai aktualus klausimas – būsto šildymas. Kas nauja šioje srityje?

UAB „Skuodo šiluma“ modernizuota. Kūrenama medžio drožlėmis. Šiuo metu šilumos kaina dar didelė – 7,61 ct / kWh. Tačiau gražinus paskolas, kurios buvo paimtos perkant biokuro katilus, kaina sumažės. Kasmet atnaujinami šilumos tinklai, mažėja šilumos nuostoliai.

Vienas aktualiausių klausimų – socialinės paslaugos. Kokių naujovių imtasi šioje srityje?

Būsima naujovė – tai integralus pagalbos teikimas namuose. Šiuo metu vyksta paruošiamieji darbai.

Koks, Jūsų nuomone, buvo sėkmingiausias 2015 metų projektas?

Sunku išskirti vieną iš visų. Visi buvo svarbūs ir naudingi. Man ryškiausiai įstrigo trijų mokyklų katilinių projektas. Kai pradėjau dirbti savivaldybės administracijos direktoriumi, jų techniniai projektai buvo parengti kūrenimui medžio drožlėmis. Norint įgyvendinti šiuos projektus, savivaldybei bendrastatybinių darbų būtų tekę prisidėti daugiau kaip už 100 tūkst. eurų. Tokių pinigų savivaldybė neturėjo, o laikas spaudė. Apsisprendėme mokyklų katilinėse pastatyti medžio granulėmis kūrenamus katilus, ir savivaldybei bereikėjo prisidėti tik 7 tūkst. eurų.

Kokius svarbesnius projektus numatoma įgyvendinti 2016-aisiais?

Tai projektai, susiję su energijos taupymu. Planuojame sutvarkyti aikštę prie turgaus, kad smulkieji gamintojai turėtų galimybę savo produktus pardavinėti patogioje ir patrauklioje aplinkoje. Vyksta paruošiamieji darbai sutvarkant Laisvės gatvės dalį Skuodo senamiestyje, teritoriją, privažiavimo kelius prie Bartuvos progimnazijos, Mosėdžio miestelio infrastruktūrą. Svarbus būsimas projektas – socialinio būsto plėtra.

Su kokiomis nuotakomis įžengėte į 2016-uosius?

Darbingomis, nes formuojame rajono biudžetą. Rytas vakaras dėliojamės, ką ir kur galime sumažinti, nes Skuodo rajono biudžetas nebedidėja. Taigi šiomis dienomis mūsų nuotakos nėra linksmos, nes viskas kvepia programų mažinimu, prekių nepirkimu, remontų nedarymu, žmonių atleidimu. Uždarome dvi mokyklas. Viena jų – Notėnų mokykla, nes joje belikę tik 29 mokiniai, o 2016 metų rudenį bebūtų tik 22. Juolab kad pagerinome susisiekimą ir kelią iš Notėnų į Salantus išasfaltavome, nes dalis vaikų važiuos mokytis į Salantus, o ir gyventojai savo reikalus tame kaimyninio rajono miestelyje tvarkosi. Gyventojai laukia, kad būtų asfaltuoti keliai ir gyvenvietėse atsirastų bent po kelias lempas, nes mažesniuose kaimuose nėra apšvietimo. Napanikuojame, bet gerinant rajono žmonių gyvenimą tenka priimti sunkius ir skaudžius sprendimus.

Kalbino **Diana Domarkienė**

ŠIUOLAIKINIS

lietuvių kalbos naikinimas

Šilutės rajono savivaldybės kalbos tvarkytoja
VITA STULGIENĖ

Savivaldybių asociaciją ir kalbos tvarkytojus nepalauja nemaloniai stebinti Valstybiniame kalbos įstatymo projekte atsiradusios 22 straipsnio pataisos. Dėl dešimtmetį besitęsiančio Valstybinės kalbos įstatymo naujos redakcijos svarstymo kiekvienai Seimo kadencijai tenka vis tą patį įrodinėti, kad pražūtinga naikinti iš Vietos savivaldos įstatymo valstybės deleguotą savivaldybėms kalbos kontrolės funkciją. Savivaldybių asociacijai, kalbos tvarkytojams, kaip Nacionalinės premijos laureatė Giedra Radvilavičiūtė sako, „kalbos gynėjams, kurie paprastai traktuojami kaip patriotinės atgyvenos“, rūpi lietuvių kalbos likimas, todėl jie ne kartą kreipėsi į Seimo narius, į Kultūros ministeriją. Štai ištrauka iš Lietuvos savivaldybių asociacijos 2015-03-16 rašto Nr.(13)-SD-156 Kultūros ministerijai: „Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – LSA), išanalizavusi pateiktus derinti teisės aktus ir vadovaudamasi 2014 m. rugsėjo mėn. savivaldybių apklausos duomenimis bei 2014 m. rugsėjo 3 d. LSA valdybos posėdžio priimtu nutarimu, pakartotinai pažymi, jog nepritaria siūlymui panaikinti savivaldybėms perduotą funkciją „valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolė“ ir įsteigti teritorinius Valstybinės kalbos inspekcijos padalinius“. Vėl pakartotinai ir vėl atstovų balsas lyg pats sau aidi tyruose, nes liepos mėnesį vis tiek Valstybinės kalbos inspekcijos ir Seimo nario Valentino Stundžio parengtas projektas (manychiau, suderintas su Kultūros ministerija) buvo svarstomas Seimo Kultūros, mokslo ir švietimo komitete ir tik pritrūkus vieno balso liko nepriimtas. Nuo šių metų sausio pirmos dienos kalbos tvarkytojų turėjo nelikti savivaldybėse. Bet ir vėl lyg tyčia jie liko, ir vėl lyg Dievo ranka jiems buvo ištiesta, ir vėl jie kreipėsi į Seimo narius, kurie neabejingi lietuvių kalbai. Deja, nei Valstybinė lietuvių kalbos komisija, nei Valstybinė kalbos inspekcija jau daugelį metų kalbos tvarkytojų neinformuoja, kokius Valstybinės kalbos įstatymo pakeitimus su Seimo nariu V. Stundžiu jie sugalvojo ir kokiu būdu juos proteguoja, o kas turėtų ginti projektą, kuriame kalbos tvarkytojai būtų įrašyti ir toks projektas pateiktas Seimui, taip pat niekam neaišku. Paslaptinai kiekvieną kadenciją Seime stumiamas Kalbos inspekcijos projektas lyg koks kerštas ar privilegija suardyti daugiau nei 20 metų kurtą valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės sistemą, tarsi kalbos tvarkytojų ir nebuvo tuos dvidešimt metų.

Šiandieninėje valstybėje lyg ir įteisinami poelgiai be loginės minties, remiamos dviprasmybės: kaip nori, taip suprask. Keistai atrodo Valstybinės inspekcijos viršininko Donato Smalinsko susireikšminimas Seimo Konstitucijos salėje Valstybinės kalbos įstatymo 25-mečio proga, nes jis papasakojo, kaip sunkiai reikėjo įrodinėti merams, kad įsteigtų kalbos tvarkytojų etatus. Paklausus, kodėl jie šiuo metu naikinami, iškilmingoje salėje įsivyravo tylą, o atsakymo nebuvo nei iš vienos atsakingos institucijos. Niekaip negaliu pamiršti buvusios Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkės Danguolės Mikulėnienės

žodžių: „Pasistengiau, kad kalbos tvarkytojų funkcija būtų įrašyta į Vietos savivaldos įstatymą, kad kokiam nors merui nekiltų mintis, jog kalba yra nesvarbi“. Gyvenimas parodė, kad merams puoselėjama tiksliai mintis daug svarbiau negu kalbos institucijoms. Pastarąją Seimo kadenciją kalbos tvarkytojams vėl teko kreiptis pagalbos į Seimo Pirmininko pavaduotoją Kęstą Komsį, kuris parodė didelį susirūpinimą dėl kalbos statuso. Aukščiausiosios lietuvių kalbos institucijos bejėgės, kaip turbūt bejėgė Kalbos inspekcija pataisyti televizijos laidos pavadinimo „Yra kaip yra“ ir kitų netaisyklingų kalbos vartojimo atvejų. Todėl daugelis ir sakome: „Yra kaip yra“. Bet imame ir pasitaisome, kad tai nebūtų kaip įkryrjės posakis „galvos skausmas“.

Ankstesniame 2006 metų Valstybinės kalbos įstatymo projekte buvo įrašyta, kad įstatymo vykdymą kontroliuoja ir savivaldybių kalbos tvarkytojai. Tai buvo teisinga, nes ši valstybės deleguota funkcija dvidešimt penkerius metus veiksmingai buvo atliekama. Bet Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė Daiva Vaišnienė tuo labai abejoja, jai atrodo, kad prevencinis darbas nereikalingas, valstybinėse įstaigose specialistai privalo puikiai mokėti valstybinę kalbą ir kalbos tvarkytojų nereikia. Bet reikia net kelių juristų, juk specialistai savo įstatymus taip pat turi puikiai išmanyti, bet reikia Kalbos inspekcijos, juk visi raštingi, o gal mes laukiamė Nyderlandų pavyzdžio, kai gimtąją kalbą reikės tiek pat mokėti, kiek užsienio, ir taip egzaminuosime būsimus specialistus.

Dabartinei Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkei D. Vaišnienėi kliūva, kad ministerijose nėra deleguotos valstybinės kalbos priežiūros funkcijos, o savivaldybės privilegijuotos. Norisi paklausti, kas trukdo gerbiamai pirmininkei pakovoti, kad ta funkcija būtų, kas gina, formuoja kalbos politiką. Ministerijos pačios įsteigė kalbos tvarkytojų etatus, išskyrus Kultūros ministeriją. Drįstu pasakyti, kad pastarosios raštingumo lygis ir yra žemiausias iš gaunamų savivaldybėje raštų. O kas trukdo deleguoti šią valstybės funkciją ir ministerijoms? Tai kur dingo kalbos politika, vienintelis likęs valstybingumo garantas? Norėčiau pacituoti šviesaus atminimo filosofo Romualdo Ozolo mintį: „Kalba pati apsiginti negali, ją reikia ginti.“

Siūloma pataisa, kuria naikinamos savivaldybių kalbos tvarkytojų pareigybės, jau prieštaravo „Valstybinės kalbos politikos 2003–2008 m. gairėms“, kurias patvirtino Lietuvos Respublikos Seimas 2003 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. IX–1595, jose „Padėties apžvalgoje“ rašoma, kad veikia kalbos norminimo, tvarkybos ir priežiūros institucijos: Valstybinė lietuvių kalbos komisija, Valstybinė kalbos inspekcija, savivaldybių kalbos tarnybos.

Naujame „Valstybinės kalbos politikos 2009–2013 m. gairių“ projekte jau savivaldybių kalbos tvarkytojus norima išmesti kaip atgyveną, nors tose pačiose „Gairėse“ nurodyta dar didesnė grėsmė kalbai – globalizacija ir migracija.

Valstybinės kalbos politikos įgyvendinimo kryptyse, minėtose „Politikos 2003–2008 m. gairėse“, buvo siekiama stiprinti lietuvių kalbos pozicijas daugiakalbės Europos sąlygomis, aiškiau apibrėžti savivaldybių kalbos tvarkytojų grandies statusą ir kompetenciją, tobulinti kalbos vartojimo taisyklingumo metodiką. Šiuo metu tai yra dar svarbiau, bet norima tai naikinti.

Per nepriklausomybės metus kalbos tvarkytojai pateisino savo darbo svarbą, todėl savivaldybių merai juos gynė ir gina nuo Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkės Irenos Smetonienės naikinimo pozicijos steigiant baudžiamuosius kalbos inspektorių būrius apskrityse, kai apskričių nebeliko, dabar – didžiuosiuose miestuose gina ir nuo dabartinės Valstybinės kalbos komisijos pirmininkės D. Vaišnienės vingrybių. Gal tos komisijos iš viso neveiksmingos ir jų nereikia? Jau dvi kadencijas

Seimas nepritaria šioms Valstybinės kalbos įstatymo pataisoms, kai norima naikinti kalbos tvarkytojus, atsižvelgdamas į Savivaldybių asociacijos rekomendacijas ir į valstybinės kalbos visuotinumą ir puoselėjimo principą. Juk niekas iš tiesų dar neištyrė, kas veiksmingiau: ar baudimas, ar taisyklingos kalbos nuolatinis įtvirtinimas, puoselėjimas ir propagavimas. Dabartinėje Lietuvoje kalbos tvarkytojus palyginčiau su Motiejaus Valančiaus pasekėjais, kovojančiais Lietuvoje už blaivybę.

Didėjant migracijai ir įsigalint dvikalbystei, savivaldybių kalbos tvarkytojai yra regiono taisyklingos kalbos saugotojai, svarbus valstybinės kalbos priežiūros ir tvarkybos institutas, užtikrinantis nuoseklų valstybinės kalbos politikos įgyvendinimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Kalbos priežiūros institutų kūrimas tik didžiuosiuose miestuose suniekina valstybinės kalbos statusą ir prieštarauja Konstitucijai kaip valstybinės kalbos garantui visai tautai, daro neveiksmingą Valstybinės kalbos įstatymą.

Tikiu, kad Seimo nariai nemenkins lietuvių kalbos steigdami tik baudžiamuosius kalbos priežiūros būrius didžiuosiuose miestuose, o stiprins valstybinės kalbos statusą ir į naujos redakcijos Valstybinės kalbos įstatymą įrašys kalbos tvarkybos ir priežiūros institucijas – savivaldybių kalbos tarnybas. Juk tauta gyva, kol turi gražią kalbą.

TAI JAU TRAGEDIJA...

Klaipėdos r. tarybos narys
ALBINAS KLIZAS

Vienoje šalies televizijos laidoje visa Lietuva stebėjo, sakyčiau, tragišką vaizdą: ašarodama žilagalvė močiutė klaupiasi ant kelių prieš vaikaitį, prašydama, kad jis sutiktų būti nuvežtas gydytis nuo alkoholizmo į ligoninę. Ji bučiuoja rankas televizijos kanalo korespondentui, kad jis įkalbėjo jos vaikaitį vykti į ligoninę ir žilagalvė galėtų nors vieną naktelę patirti „šventą“ ramybę. Matant šiuos vaizdus šiurpuliai nubėga per kūną. Juk tai vyksta ne kažkur Afrikoje, o mūsų Lietuvos kaime.

Tikriausiai ne man vienam tada kilo klausimas: kur to vaikinio tėvai? Tačiau tai liko už kadro. O senelių ir vaikaitių panašių santykių galima prisžiūrėti ir mūsų Gargžduose. Stoviu „Maksimos“ parduotuvėje eilutėje prie kasos ir matau buvusią vienos Gargždų mokyklos pedagogę. Ji nuo vėsaus rudens oro sugrubusiomis rankomis iš kuklios piniginės traukia smulkius centus, o šie nenori jai paklusti. Matau, kaip moteris jaudinasi, bet kasininkė ją nuramina. Buvusi pedagogė, nešina kukliu pirkiniu, pasiramstydama lazdele eina link parduotuvės durų. Žinojau, kad kadaise pedagogė buvo priglaudusi be tėvų likusius vaikaitius, tad prisartiņęs pasiteirauju, ar jie nepadaeda jai nueiti į parduotuvę. „Jau neturiu prie savęs anūką. Vienas Anglijoje, ki-

tas – Vokietijoje. Kručiu pati. Kartais kaimynė padeda, – sunkiai atsidususi prasitaria moteris. – Džiaugiuosi, kad jie kabinaisi į gyvenimą, netyko, kol gausiu savo varganą pensiją.“

Ir pamąščiau: kiek vaikaitių Lietuvoje tyko varganos senelių pensijos, o patys senoliai per jų girtavimus dieną naktį neturi ramybės. Tokių nemažai ir Gargžduose. Jie nei dirba, nei mokosi. Kai paklausi, kodėl nedirba, šiurkščiai atšauna: esi valdžioje, tai ir duok darbą. Kai pasiūlai laikraščiuose skelbiamas darbo vietas, išgirsti atsakymą, kad jis nesirengia kilnoti dėžių arba dirbti statybose. Neretas dar šiurkščiai priduria: „Tegul nesveiko proto žmogeliai ten murdosi.“ Potekstė aiški: duok darbą lengvą ir gerai apmokamą. Toks požiūris jau jaugęs į daugelio vaikinių ir merginų galvas. Žinoma, pirmiausia grėžiūsi į šeimą: juk tėvai nuo mažumės jų neįpratino dirbti, neišugdė pareigos jausmo šeimai. Ir skaitoma Jono Biliūno novelė, kaip šeštų metų Joniukas jau piemu, gano jis žąsis, daugeliui paauglių sukelia ne užuojautą, bet šypseną. Mokyklai neleidžiama mokinių įtraukti į darbinę veiklą. Tai varžo įstatymai, kurių laikymąsi uoliai stebi vaikų teisių tarnybos. Galime savęs paklausti, kur mes jau atsidūrėme. Nustėrau, vienoje mokykloje išgirdęs, kaip pipiras, paprašytas mokytojos pakelti ant grindų numetų popierių, atšovė, kad tai turi padaryti valytoja, nes tai jos darbas, už kurį ji gauna algą. Kitas faktas. Neseniai per televiziją išgirdau, kad du Kauno neįgalųjų globos namų vaikinukai buvo išleisti padirbėti pas privatininką statyboje. Vaikinukai užsidirbo po dešimt eurų. Pasekmės – skandalas, lydimas šūsnių popierių. Valstybė jau paskandinta biurokratizmo liūne. Todėl nereikia stebėtis, kad gyvenime jau matome augančią nevykusių „ponaičiukų“ kartą, kuriai reikią viską ant lėkštutės paduoti. Bėlika tik pripažinti, kad kaimo jau nebeliko, tik tarp gyvenviečių, kaimo sodybų rytais ir vakarais šmėžuoja mokykliniai geltonieji autobusiukai, išveždami ir parveždami paskutines kaimo atžalas, kurios, be jokios abejonės, esant tokiai tvarkai paliks kaimą. Mums bėlika suabejoti, ar daug sutaupėme uždarę kaimo mokyklą – paskutinį šviesos žiburėlį kaime. Prisipažįstu, kad ir aš prieš kelierius metus neatlaikiau aštraus Vilniaus spaudimo ir pritariau mokyklų tinklo optimizavimui, nes vaikų skaičius mokyklose sparčiai mažėjo ne dėl mokyklų vadovų kaltės, o dėl socialinių šalies problemų, kai tūkstančiai žmonių paliko Tėvynę. Taigi ką jau turime, turime, ir neverta ieškoti kaltininkų. Jėgos buvo nelygios, ir tų, kurie priešinosi Švietimo reformai iš viršaus, kova buvo pralaimėta. Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai dabar akių nerodo, nes atliko juodą darbą – iš esmės sugriovė švietimo sistemą Lietuvoje.

Ką dar galime padaryti, taisant tokią skandalingą padėtį? Skaitau vieno šalies laikraščio korespondentės nuogaštavimus. Ji retoriškai visų mūsų klausia: „Ar galima daugiau iš kaimo žmogaus tyčiotis? Tyčiojamas jau nuo vaikystės. Vaikas pusę septynių ant kelio laukia autobuso. Visą dieną mokykloje. Grįžta tik penktą valandą vakaro. Nori miegoti, o ne pamokas ruošti“. Už ateinančios kartos ateitį reikią dirbti ranka ranson ir šeimai, ir mokyklai. Aktorius Valentinas Graftas yra pasakęs: „Gyvename ne šiaip sau. Manau, kad mes, kiekviena karta, gyvename dėl kitos kartos.“